

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 4. maj 2009
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Asger Weber
Sagsnr.: 2008-730-0801
Dok.: ASW40081
+ bilag

Vedlagt sendes til Retsudvalgets orientering kopi af Rigsadvokatens redegørelse om anvendelsen af langvarige varetægtsfængslinger i 2007. Endvidere vedlægges til orientering kopi af Justitsministeriets Forskningskontors (tidligere Justitsministeriets Forskningsenhed) undersøgelse af langvarige varetægtsfængslinger i 2007.

1. Det fremgår af Justitsministeriets Forskningskontors undersøgelse bl.a., at undersøgelsesmaterialet omfatter 620 varetægtsfængslinger af en varighed på mere end 3 måneder (langvarige varetægtsfængslinger). Undersøgelsen viser, at de langvarige varetægtsfængslinger gennemsnitlig har varet 216 dage (svarende til knap 7 måneder). 83 varetægtsfængslinger (13 pct.) har varet mere end 1 år.

Det fremgår endvidere af undersøgelsen, at de langvarige varetægtsfængslinger navnlig er anvendt ved sigtelser for narkotikaforbrydelser (26 pct.), røveri (19 pct.), alvorligere voldsforbrydelser (15 pct.), manddrab og forsøg herpå (10 pct.) og ejendomsforbrydelser i øvrigt (12 pct.) (herunder for tyveri, bedrageri, afpresning og dokumentfalsk).

Langt størstedelen (79 pct.) af de personer, der var langvarigt varetægtsfængslet i 2007, blev idømt ubetingede fængselsstraffe. Den gennemsnitlige længde af de idømte ubetingede straffe var 34 måneder. Der er sket frifindelse i 12 sager (2 pct.).

På landsbasis udgjorde langvarige varetægtsfængslinger i gennemsnit 10,5 pct. af samtlige varetægtsfængslinger i 2007. Undersøgelsen viser, at fem af de i alt tolv politikredse lå tæt på landsgennemsnittet (mellem 9 og 11 pct.). Fire politikredse havde en større andel, og tre politikredse havde en lavere andel. Den højeste andel af langvarige varetægtsfængs-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

linger af samtlige varetægtsfængslinger i 2007 udgjorde 19 pct. hos Sydøstjyllands Politi, mens Bornholms Politi havde den laveste andel på 6 pct.

2. I perioden fra 2001 til 2005 er det samlede antal af langvarige varetægtsfængslinger steget med 61 pct. fra 446 i 2001 til 717 i 2005. Fra 2005 til 2007 er det samlede antal af langvarige varetægtsfængslinger faldet med 14 pct. Justitsministeriets Forskningskontor har bemærket, at faldet i antallet af langvarige varetægtsfængslinger fra 2005 til 2007 først og fremmest skyldes færre langvarige varetægtsfængslinger for narkotikaforbrydelser og røveri.

Undersøgelsen viser, at de langvarige varetægtsfængslingers andel af det samlede antal varetægtsfængslinger er steget i perioden fra 2001 til 2005 (fra 7,6 pct. i 2001 til 12,4 pct. i 2005), mens der i perioden fra 2005 til 2007 er sket et fald til 10,5 pct.

Den gennemsnitlige varighed af langvarige varetægtsfængslinger er steget fra 206 dage i 2006 til de ovenfor omtalte 216 dage i 2007. Udviklingen i perioden fra 2001 til 2005 er varieret mellem 219 og 230 dage.

Undersøgelsen viser, at der ikke er klare udviklingstendenser med hensyn til fordelingen af langvarige varetægtsfængslinger efter kriminalitetstyper. Der ses imidlertid i perioden fra 2001 til 2007 en stigning i andelen af langvarige varetægtsfængslinger for alvorligere voldsforbrydelser, mens der er sket et fald i andelen af langvarige varetægtsfængslinger for røveri.

3. Justitsministeriets Forskningskontors undersøgelse peger på flere forhold, der kan influere på længden af varetægtsfængslinger. Det drejer sig om mentalundersøgelser, forelæggelse for Retslægerådet, forelæggelse for statsadvokaten, antallet af sigtede og berammelsestider hos domstolene.

Mentalundersøgelser:

Undersøgelsen viser, at den gennemsnitlige varighed af varetægtsfængslinger i sager, hvor der ikke gennemførtes mentalundersøgelser, var 206 dage, mens den i sager, hvor der gennemførtes mentalundersøgelser, var 241 dage. Undersøgelsen tyder på, at såfremt en kendelse om mentalundersøgelse afsiges mere end 2 uger efter varetægtsfængslingens start, kan det være en indikator for, at varetægtsfængslingen bliver særlig langva-

rig.

Ifølge undersøgelsen tog det gennemsnitlig 81 dage at gennemføre en mentalundersøgelse. Undersøgelsen peger på, at mentalundersøgelser kan have en betydning for varetægtsfængslingers længde. Undersøgelsen giver imidlertid ikke grundlag for en entydig konklusion vedrørende mentalundersøgelsers betydning for længden af varetægtsfængslinger.

Forelæggelse for Retslægerådet:

Undersøgelsen viser, at den gennemsnitlige varighed af varetægtsfængslinger i sager, hvor der ikke skete forelæggelse for Retslægerådet, er 209 dage, mens den i sager, hvor der skete forelæggelse for Retslægerådet (primært af mentalundersøgelser), var 304 dage. Der gik i gennemsnit 23 dage fra en mentalundersøgelse var klar, til sagen blev forelagt for Retslægerådet, som herefter i gennemsnit var 37 dage om at udarbejde en udtalelse i sager med langvarig varetægtsfængsling.

Undersøgelsen peger på, at når der både gennemføres mentalundersøgelse og sker forelæggelse af sagen for Retslægerådet, kan det tyde på, at varetægtsfængslingen bliver særlig langvarig.

Forelæggelse for en statsadvokat:

Undersøgelsen peger på, at forelæggelse af en sag for en statsadvokat til afgørelse af tiltaleespørgsmålet kan medvirke til eller være en indikator for langvarig varetægtsfængsling, hvis statsadvokatens sagsbehandlingstid overstiger to uger. Den samlede gennemsnitlige varighed af varetægtsfængslingen var i disse sager mere end 238 dage, mens den i sager, hvor der ikke skete forelæggelse for en statsadvokat, var 181 dage. I 34 pct. af de sager, hvor tiltaleespørgsmålet har været forelagt statsadvokaten, har statsadvokaten afgjort tiltaleespørgsmålet inden for to uger.

Forelæggelsen for statsadvokaten sker ikke altid sidst i sagsforløbet, og en lang sagsbehandlingstid hos statsadvokaten kan derfor skyldes, at statsadvokaten afventer undersøgelser (f.eks. en mentalundersøgelse) eller yderligere oplysninger om sagen. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid hos statsadvokaterne var 48 dage i sager med langvarig varetægtsfængsling.

Antallet af sigtede:

Mens undersøgelsen af de langvarige varetægtsfængslinger i 2006 ikke tydede på, at antallet af sigtede i samme sag influerede på varetægtstiden,

tyder undersøgelsen for 2007 på, at det forhold, at der er flere sigtede i samme sag, kan have betydning for varetægtstiden. Den gennemsnitlige varetægtstid i 2007 lå på ca. 195 dage i sager med op til to sigtede, mens den i sager med tre eller flere sigtede var på 225 dage eller mere. Undersøgelsen viser, at længden af varetægtsfængslingerne ikke stiger proportionalt med antallet af medsigtede.

Berammelsestider hos domstolene:

Endelig fremgår det af undersøgelsen, at der i gennemsnit gik 75 dage fra anklageskriftets udfærdigelse til dom i 1. instans. I de alvorligere straffesager, der må antages at være ført ved domstolene af statsadvokaterne, viser undersøgelsen, at der gik 116 dage fra anklageskriftets udfærdigelse til dommen mod 62 dage i de øvrige sager. Da der er tale om sager ført af statsadvokaterne, er det en indikator for, at det drejer sig om nævningesager ført for landsretterne efter de tidligere regler. Det er ikke ud fra denne undersøgelse muligt at sige noget om, hvilken betydning gennemførelsen af domstolsreformen – herunder ændringer i nævningesystemet gældende fra 1. januar 2008 – har haft og vil få på dette område.

4. Der er ved lov nr. 493 af 17. juni 2008 om ændring af retsplejeloven gennemført en række ændringer i retsplejelovens regler med henblik på at begrænse langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger. Der er blandt andet indført fravigelige frister for længden af varetægtsfængslinger samt krav om skriftlighed ved anmodning til retten om fortsat varetægtsfængsling. Loven trådte i kraft den 1. juli 2008.

Justitsministeriet har i lovforslagets bemærkninger tilkendegivet, at ministeriet efter vedtagelsen af lovforslaget vil anmode Rigsadvokaten om indtil videre fortsat at redegøre for udviklingen i langvarige varetægtsfængslinger.

På den baggrund har Justitsministeriet ved brev af 4. juli 2008 anmodet Rigsadvokaten om fortsat at redegøre årligt for udviklingen i langvarige varetægtsfængslinger. Rigsadvokaten har herefter den 8. juli 2008 udsendt Rigsadvokatmeddelelse nr. 6/2008, der indeholder en redegørelse for de nye regler og fastsætter nye retningslinjer for indberetninger om langvarige varetægtsfængslinger. Den nu gældende indberetningsordning er tilpasset de ændringer, der følger af lov nr. 493 af 17. juni 2008, men svarer derudover i hovedtræk til den tidligere gældende ordning.

Rigsadvokaten har som nævnt i Justitsministeriets brev af 4. juni 2008 til

Retsudvalget om Rigsadvokatens redegørelse om undersøgelsen af brugen af langvarige varetægtsfængslinger i 2006 indledt et samarbejde med Rigspolitiet og Justitsministeriets Forskningskontor med henblik på at lette den fremtidige håndtering af indberetningsordningen.

Rigspolitiet har i den forbindelse tilkendegivet, at man i forbindelse med udviklingen af POLSAG vil undersøge mulighederne for fremover at trække de nødvendige oplysninger elektronisk. Rigsadvokaten har oplyst, at Rigspolitiet endvidere har tilkendegivet at ville medvirke til at undersøge mulighederne for at tilpasse indberetningsordningen til mulighederne i politiets nuværende sagsstyringsystem POLSAS, således at indberetningsproceduren fremover vil kunne forenkles.

Rigsadvokaten har hertil oplyst, at disse undersøgelser endnu ikke er tilendebragt, men at Rigsadvokaten – når resultatet foreligger – hurtigst muligt vil tage skridt til at tilpasse indberetningsordningen hertil.

Brian Mikkelsen

/

Lars Hjortnæs